

Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto (JSBE)

Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto (KTL)

LIITE 2. Esitys koulutuksen taloudellisen tutkimusyksikön perustamiseksi Jyväskylän yliopistoon

Koulutuksen tulosten ja vaikuttavuuden arviointi on yksi Jyväskylän yliopiston keskeisiä tutkimusalueita. Tähän nojautuen yliopiston ja Opetus- ja kulttuuriministeriön välillä on tulosneuvotteluissa sovittu, että Jyväskylän yliopistolle osoitetaan valtakunnallisena tehtävänä koulutuksen talouden tutkimuksen ja koulutuksen kehittämiseen vuosittain 200 000 euroa seuraavalla sopimuskaudella. Sopimus perustuu Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulun ja koulutuksen tutkimuslaitoksen tekemään esitykseen keväällä 2012, jossa kyseiseen tarkoitukseen esitettiin varattavaksi vuosittain yhteensä 500 000 euroa.

Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu (JSBE) ja Jyväskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitos (KTL) esittävät, että ministeriön kanssa sovittu erillisrahoitus 200 000 euroa osoitetaan **koulutuksen taloustieteen monitieteellisen yksikön perustamiseen**. JSBE ja KTL esittävät edelleen, että Jyväskylän yliopisto myöntää yksikön toimintaan lisäksi 300 000 euroa vuosittain. Perustettava yksikkö pyrkii hankkimaan tutkimuksen lisärahoitusta myös Suomen Akatemialta, kansainvälisistä rahoituslähteistä, ministeriöiltä sekä erilaisilta rahastoilta ja säätiöiltä.

Ministeriön myöntämän perusrahoituksen turvin perustetaan kaksi professuuria viiden vuoden ajaksi, toinen kauppakorkeakouluun ja toinen koulutuksen tutkimuslaitokseen. Yliopisto strateginen rahoitus on välttämätön professorien riittävien tutkimusedellytysten, tutkijakoulutuksen käynnistämisen, kansainvälisen tutkijaliikkuvuuden sekä kansainvälisen koulutus- ja seminaaritoiminnan mahdollistamiseksi suunnitellulla tavalla. Koulutuksen monitieteellistä tutkimusyksikköä johtaa taloustieteen ja kasvatustieteen asiantuntijoista koostuva ohjausryhmä. Yksikkö tähtää kansainväliseen monitieteelliseen tutkijakoulutuksen antamiseen ja laadukkaaseen kansainväliseen tutkimukseen. Yksikön jatkokoulutus nivoutuu osaksi Jyväskylän yliopiston tohtorikoulua ja kansainvälisiä yhteistyöverkostoja. Suomalaiset ja kansainväliset laadukkaat aineistot, mm. PISA-aineisto, mahdollistavat monipuolisen ja korkealaatuisen koulutuksen tutkimuksen nyt perustettavassa koulutuksen taloustieteen monitieteellisessä yksikössä. Tutkimus profiloi yliopistoa koulutusta koskevan tutkimuksen keskuksena Suomessa.

Perustelut

Tausta ja tarve

Tarve vahvistaa koulutuksen taloudellisten vaikutusten tutkimusta on ollut ilmeinen jo pitkään. Koulutuksen ja talouskasvun yhteyksien ymmärtäminen on yhä tärkeämpää kansainvälisen kilpailun kovetessa. Talusosaaminen korostuu myös oppilaitosten tasolla rahoitusjärjestelmien muuttuessa tuloksellisuutta ja tehokkuutta painottaviksi.

Jyväskylän yliopiston tutkimusprofiilin vahvistuminen

Jyväskylän yliopisto profiloituu sekä talouden että koulutuksen tutkimuksessa politiikka-relevantin (*policy-relevant*) tutkimuksen tekijänä. Tutkimus tähtää yhtäältä korkeaan tieteelliseen tasoon, ja toisaalta se pyrkii tukemaan tutkimusperusteista poliittista päätöksentekoa (*evidence-based policy*) ja kehittämistyötä. Keskeisiä tutkimuskysymyksiä tällöin ovat mm. erilaisten koulutusjärjestelmien tuottamat taloudelliset vaikutukset, koulutuksen hyöty yksilölle ja yhteiskunnalle, vaikutukset työmarkkinoilla, kustannukset, rahoitus ja voimavarojen optimointi kansallisella ja paikallisella tasolla, koulutuksen jakautuminen ja tasa-arvo sekä koulutuksen muuntuminen henkiseksi pääomaksi ja edelleen taloudelliseksi kilpailukyvyksi. Yliopistokontekstissa tähän läheisesti liittyvä tutkimusala on tieteen tutkimus eli tieteen yhteiskunnallisten vaikutusten ja mekanismien analyysi.

Nykyinen koulutuksen taloutta koskeva tutkimus rajoittuu lähinnä taloustieteellisen mallien soveltamiseen koulutuksen kontekstiin. Tällä tutkimuksella ei useinkaan ole riittävää teoreettisesti eksplikoitua ymmärrystä koulutuksesta ja yhteiskunnasta laajemmin. Tärkeää olisi vahvistaa muun muassa yksilön kehitystä ja oppimista koskevan kasvatustieteellisen tutkimuksen yhteyttä henkisen pääoman muodostumista ja sen taloudellisia vaikutuksia koskevaan tutkimukseen. Toisaalta koulutuksen tutkijoilta usein puuttuu riittävä teoreettinen ymmärrys talouden lainalaisuuksista tai taloustieteellisestä ajattelusta, jolloin tutkimus keskittyy vain henkilön kasvun ja kehityksen näkökulmiin unohtaen koulutuksen yhteiskunnallisen kontekstin ja sen taloudelliset merkitykset. Keskusjohtoisen koulutusjärjestelmän aikana tällaista tutkimusperinnettä ei kehittynyt, koska lainsäädäntö määräsi yksityiskohtaisesti resurssien käytön kunta- ja oppilaitostasolla. Päätäntävällän hajauttaminen on osoittanut koulutuksen talousosaamisen ja -tutkimuksen puutteet tavalla, joka olennaisesti rajoittaa rationaalista ja taloudellisesti kestävästä päätöksentekoa.

Koulutuksen talouden tutkimuksen käytännön relevanssi

Kansantalouksien tasolla koulutus nähdään entistä keskeisempänä taloudellisen tuottavuuden ja kilpailukyvyyn kehittämisen välineenä. Toisaalta kriittisyys tarjottavan koulutuksen laadun, sisällön ja kohdentumisen suhteen on lisääntynyt. Panostuksilta koulutukseen odotetaan tuloksellisuutta ja tehokkuutta julkisen rahoituksen kaventuessa.

Koulutuksen taloutta koskevan päätöksenteon hajauttaminen paikallis- ja oppilaitostasolle on vaikuttanut suuresti oppilaitosten talouteen, oppilaitosjohtamiseen ja myös opettajien päivittäiseen työhön. Oppilaitosten taloutta koskevia kysymyksiä ei juurikaan käsitellä opettajakoulutuksessa, minkä seurauksena rehtorien ja opetustoimen paikallishallinnon tietämys talouden peruskysymyksistä on usein ohutta ja epäsystemaattista. Paikallisen tason talousratkaisujen pedagogisena vaikuttavuuden arviointiin ei ole riittäviä tutkimusperustaisia työkaluja. Opettajille talous usein vielä näyttäytyy lähinnä vain tarkoituksenmukaista pedagogiikkaa rajoittavana tekijänä.

Organisointi

Jyväskylän yliopistolla on erinomaiset edellytykset kehittyä kansalliseksi ja kansainväliseksi keskuksiksi koulutuksen taloutta sekä koulutuksen ja tieteen yhteiskunnallisia vaikutuksia selvittävän tutkimuksen alueella. Koulutustutkimuksen ja taloustieteen vahva perinne yhdistettynä monipuoliseen opettajakoulutukseen ja oppilaitosjohtamisen tutkimukseen luovat Jyväskylälle huomattavia synergiaetuja muihin yliopistoihin verrattuna. Laajat ja metodisesti laadukkaat kansainväliset aineistot tarjoavat mittavia mahdollisuuksia

koulutuksen vertailevaan arviointiin myös talouden näkökulmasta niin peruskoulutuksen (PISA, TIMSS, PIRLS), aikuiskoulutuksen (PIAAC) kuin korkeakoulutuksenkin (AHELO) alueilla. Nykyisillä resursseilla tähän ei kuitenkaan juuri ole mahdollisuuksia.

Strategisen rahoituksen käyttösunnitelma

Tutkijakoulutettavien palkkaaminen	150 000 €
Tutkijavierailut ulkomaisiin yliopistoihin, vierailevat asiantuntijat Jyväskylän yliopistoon	100 000 €
Seminaaritoiminta, kesäkoulu	50 000 €